

Adele/Rožinskas

Sovietmečio žygis per Atlantą

Bronius Rožinskas – karininkas.

Klaipėdoje pažymimas drąsus lietuvių buriuotojo žygis per Atlantą sovietmečiu.

1962 metų rugsėjo 7 dieną išplaukęs iš Lenkijos lietuvis Bronius Rožinskas pasistatytą jachtą „Hermes II“ su trimis lenkais įgulos nariais perplaukė Atlantą. Jie 1963 metų sausio 15 dieną pasiekė Martinikos salą.

Kadangi jachta plaukė su Lenkijos vėliava, o įgula, išskyrus kapitoną, buvo lenkiška, šį žygį lenkai priskyrė sau. Jiems nenusileido ir lietuviai, nes kapitonas pareiškė, kad kelionę po burėmis skyrė garsinti Lietuvą.

Jūros šventės išvakarėse šiam žygiui ir drąsiam lietuvių buriuotojui atminti Lietuvos jūrų muziejus surengė Salio Šemerio skaitykloje parodą „Šią kelionę padariau lietuvių tautos garbei“.

Igyvendino svajonę

B. Rožinskas gimė Šeduvoje 1912 metais. Vandens sportu domėtis pradėjo nuo 12 metų. 1934 metais persikėlė į Klaipėdą. Būriavo Kuršių mariose. 1938 metais įstojo į buriavimo mokyklą Smiltynėje. 1939 metais vokiečiams okupavus Klaipėdą jis išsikėlė į Kauną, o 1941-aisiais – į Vilnių.

Nuo 1948 iki 1959 metų B. Rožinskas Trakuose dirbo jachtklubo skyriaus vedėju instruktoriumi. Jį prisimena tada tik pradėjęs buriuotojo karjerą žinomas jūrų kapitonas Eimutis Astikas. Anot kapitono, su B. Rožinsku nesibičiuliavę, nes per didelis amžiaus skirtumas. Tačiau susitikę sveikindavosi. Visi žinojo, kad B. Rožinskas gyvena dideliame name ant ežero kranto. Iš ten jis atplaukdavo į jachtklubą nuosava jachta „Hermes“.

Į Baltiją išplaukti sovietų valdžia buriuotojams

Burinė jachta „Hermes“.

neleido. Nebuvo galima iš okupuotos Lietuvos ir emigruoti į užsienį. B.Rožinskas norėdamas Atlantą įveikti jachta 1959 metais emigravo į Lenkiją.

Statėsi jachtą

Lietuvis apsigyveno Ščecine ir įstojo į ten veikusį buriuotojų klubą. Jis turėjo tikslą jachta

Burinė jachta „Hermes II“, kuria B.Rožinskas iš Lenkijos 1963 metais perplaukė Atlantą.

įveikti Atlantą. Paaiškėjo, kad iš Lietuvos atsiplukdyta jachta „Hermes“ plaukti per vandenyną nepritaikyta. Tada brolio Adolfo iš Amerikos remiamas B.Rožinskas pasistatydino jachtą „Hermes-II“.

Per Atlantą lietuvis norėjo plaukti vienas, bet pagal lenkų jūrų taisykles buvo būtina keturių žmonių įgula. Neradęs tinkamų

lietuvių jachtos kapitonas pasikvietė į kelionę tris lenkus.

Prieš kelionę lenkų valdininkai surado dar vieną kabliuką. Atseit, norint plaukti per Atlantą reikia sumokėti 35 tūkst. zlotų muitą, nes jachta esanti Lenkijos turtas. Po didelių B.Rožinsko pastangų muitas buvo nuimtas. Tada susirgo vienas įgulos narys. Paskutinė kliūtis - muitininkų patikrinimas, kai mantos prigrūstą jachtą reikėjo iškraustyti iki siūlo. Įveikę ir tai buriuotojai 1962 metų rugsėjo 7 dienos vėlų vakarą paliko Lenkiją.

Kivirčas vandenyne

Keliautojai su baime artinosi prie „fašistinės“ (pagal sovietų propagandą) Ispanijos. Tačiau jų nuostabai buvo sutikti draugiškai, pareigūnai paslaugūs ir mandagūs. Visai kitaip jachtos komanda buvo sutikta Portugalijos sostinėje Lisabonoje. Net tris paras teko laukti įgulai skirto pašto, o siunčiamų pinigų iš viso neatgavo.

Kelionės per Atlantą metu lenkų laivai pamatę su savo valstybės vėliava plaukiančią jachtą jos komandą sutikdavo palankiai, kvietėsi į svečius, vaišino. Įgulos nariams nekilo jokios abejonės, kad „Hermes II“ jachtos kapitonas yra ne lenkas. Vieno pokalbio metu išgirdę iš kapitono lūpų apie jo lietuvišką tautybę lenkai apstulbo ir ėmė aiškinti, kad tokios valstybės kaip Lietuva nėra. Tada B.Rožinskas supykęs lenkam pasakė, kas nenori plaukti

lietuvio kapitono vadovaujamoje jachtoje, gali šokti už borto ir kapanotis atgal į Lenkiją.

Kelionės per Atlantą sumanytojas, jachtos savininkas ir kapitonas B.Rožinskas norėdamas užtikrinti, kad žygis per Atlantą skirtas Lietuvos vardui garsinti, savo ranka parašė tokį pareiškimą:

„Aš, lietuvis Bronius Rožinskas, gerbdamas ir mylėdamas savo tautą ir tėvynę Lietuvą pasiryžau jachta perplaukti Atlanto vandenyną.

Iš Lietuvos per Lenkiją vykdžiau savo kelionę. Su nuosava burine jachta perplaukiau Atlanto vandenyną, pasiekiau Florida, iš ten per Panamos kanalą, Ramųjį vandenyną ir Los Angeles.

Šią kelionę padariau lietuvių tautos garbei.“

Perplaukę Atlantą lenkai pareiškė, kad jie tai padarė vieni. Neaiškiomis aplinkybėmis dingo ir B.Rožinsko dokumentai. Taip nepalankiai susiklosčius aplinkybėms apie drąsų lietuvio buriotojo žygį per Atlantą gūdžiu sovietmečiu jo tėvynėje nebuvo žinoma. Dabar ta klaida ištaisyta.

B.Rožinskui skirta paroda ypač domėjosi Atgimimo laikotarpiu Atlantą perplaukę mūsų buriuotojai.